
Homenatge al poeta Josep-Ramon Bach (1946-2020)

Castellar del Vallès, abril de 2022

Salutació

Coincidint amb la proximitat de la diada de Sant Jordi, Castellar del Vallès homenatja el poeta Josep-Ramon Bach i Núñez (Sabadell, 1946 - Barcelona, 2020), una persona molt arrelada durant tota la seva vida a la nostra vila. El consistori ha acordat lliurar-li a títol pòstum la Menció Honorària de la Corporació, reconeixent així la trajectòria professional d'aquest escriptor i la seva contribució a la llengua i a la cultura catalanes.

La publicació que teniu a les mans posa en valor un llegat literari que forma i formarà part per sempre més del patrimoni cultural castellarenc. El conjunt de l'obra de Josep-Ramon Bach és un tresor a preservar i a divulgar entre les noves generacions i més si tenim en compte que també inclou una visió del Castellar de la seva infantesa a finals de la dècada dels 40 i a inicis de la dels 50.

Deixeu-me agrair la iniciativa d'Anton Carbonell a l'hora de fer aquest reconeixement, així com el suport que hi han donat Mercè Banqué, Miquel Desclot, Joan Sellent i Anna M. Alguersuari.

Les pàgines d'aquest monogràfic són un tast que ens convida a copsar la significació de la figura de Josep-Ramon Bach per a Castellar i per a la literatura catalana, i una invitació a endinsar-nos en el seu univers a través de la lectura de la seva obra.

Ignasi Giménez Renom
Alcalde

Oli sobre tela de Xavier Caba (fons Família Caba - Alguersuari).

Josep-Ramon Bach amb Xavier Caba, 12 d'octubre del 1969 (autor: Francesc Cases i Selvas - fons Família Caba - Alguersuari).

Coordinació: Anton Carbonell

Agraïments: Miquel Desclot, Joan Sellent, Mercè Banqué, Anna M. Alguersuari, Francesc Ventura, Paquita Company

Foto portada: París, 1974 (autor: Xavier Caba - fons Família Caba - Alguersuari)

Presentació

Aquesta publicació voldria ser un reconeixement, però també una reivindicació del poeta, narrador i dramaturg Josep-Ramon Bach. La seva obra expressa una capacitat imaginativa que, com diu el poeta i crític David Madueño, "en cada llibre es proposa mudar la mirada sense trair la veu per tal de dur el lector cap a noves contrades líriques". I, alhora, ens fascina aquest escriptor que, com afirma Miquel Desclot, mai no va deixar de ser "Investigador en Poesia", a la manera de J.V. Foix, o "Alquimista", seguint els passos de Josep Palau i Fabre.

Hi ha un moment important en l'obra de Josep-Ramon Bach, quan amb *L'ocell imperfecte* introdueix el personatge de Kosambi, de referents xinesos, perses, indis, àrabs i africans, que complementa posteriorment amb les proses de *Kosambi, el narrador* (1995-1999) i *El primer núvol* (2006). Llavors, s'identifica amb la poesia de transmissió oral, que expressa tant unes arrels tel·lúriques que són presents a l'Àfrica, com una delicadesa i subtilitat que ens arriben del continent asiàtic. En totes bandes batega aquesta humanitat essencial que ens agermana i que ens comunica el savi Kosambi.

La seva vinculació amb la nostra vila es remunta a la seva infantesa, a finals dels anys 40. Per això, el seu llibre *El laberint de Filomena* és tan apreciat pels castellarencs, ja que és un homenatge poètic al Castellar del Vallès de quan era infant. Hi desfilen tot d'espais, de situacions i de personatges que el poeta recrea amb la seva mirada, mentre fa "el camí de retorn a l'horitzó del desig".

En aquesta actualitat dolorosa de dies de guerra cruel i de mort criminal, pren un sentit revelador un llibre seu com *Caïm*, que retrata la part més fosca de la humanitat. El mateix Josep-Ramon Bach deixava ben clar en una entrevista que hem d'agafar forces davant de la maldat: "No es pot permetre que els sàtrapes s'aprofitin de la debilitat dels altres, que se n'aprofitin sense escrúpols. La majoria som 'abels' que hem de conviure amb 'caïms' i ens hem de transformar en 'davids' que no tinguin por d'enfrontar-se als 'goliats' d'aquest món".

És hora, també, de valorar el que Josep-Ramon Bach qualificava com el seu "teatre de butxaca i amb idea de mirall". S'ha d'agrair a Francesc Ventura i a Jaume Comas, entre d'altres, el fet que van fer representables aquestes obres recollides en llibres com *Almanac intermitent* i *Diàlegs morals sobre la felicitat*.

Parlava de reconeixement i de reivindicació de l'obra de Josep-Ramon Bach i, certament, no es pot oblidar la feina magnífica de l'editorial valenciana Tres i Quatre, que ja ha publicat dos volums de la seva obra poètica (*L'instint* i *La saviesa*) i que esperem que ben aviat editi el tercer (*La solitud*). Però encara queda molt camí a fer perquè la seva obra sigui coneguda i reconeguda com es mereix. S'han de posar els seus llibres a l'abast dels lectors, cal que la seva poesia tingui l'atenció necessària de la societat i de les institucions literàries i, en definitiva, s'ha d'apostar per la representació escènica de la seva obra teatral. Ara per ara, la nostra vila no vol deixar passar l'ocasió de recordar-lo i de fer-lo reviuir a través de la seva obra i d'aquest homenatge.

Anton Carbonell

Activista cultural i impulsor de l'homenatge a Josep-Ramon Bach

Imatge de Josep-Ramon Bach (Mercè Banqué - fons familiar).

Josep-Ramon Bach, a la 44a edició dels Premis Octubre 2015, on va ser guardonat per 'Secreta Dàlia'.
(Mercè Banqué - fons familiar)

Retrat, cap al 1969 (autor: Xavier Caba - fons Família Caba - Alguersuari).

Una trucada

Estimat Jota Erra (a casa et vam dir així un dia per broma, i al final se'ns va enganxar); estimat Kosambi (els últims anys t'identificava amb el teu gran personatge),

Agafa el telèfon per parlar-te a distància, com havíem fet dotzenes de vegades. Com que tu t'havies traslladat del Vallès a Barcelona, i jo m'havia mudat de Barcelona a Castellar, seguint el camí contrari al teu, parlàvem més per telèfon que no pas cara a cara.

Quan érem joves devíem coincidir en algun d'aquells recitals multitudinaris que fèiem els poètics de l'època, però la veritat és que no recordo que tinguéssim més relació, oi? Ens movíem en mons diferents que rarament s'intersecaven. Ens vam retrobar prou més tard, doncs, l'any 1996, quan vas presentar *L'ocell imperfecte* a Sabadell, si mal no recordo al Teatre del Sol. En acabar l'acte, et vaig venir a felicitar i tu em vas retreure enriolat que jo t'hagués revolucionat el cotarro de Castellar (crec que ho vas dir així mateix). A tu et va fer gràcia el retrobament i em vas regalar un exemplar del llibre. En arribar a casa, el vaig devorar d'una tirada. Hi vaig descobrir amb gran sorpresa un poeta que no havia sabut endevinar en les provatures dels temps dels Llibres del Mall. I no devia anar del tot desencaminat, perquè anys més tard et vaig sentir dir a tu mateix que havies recuperat la veu essencial quan havies renunciat a seguir uns camins que no havies sentit com a propis. El fet és que llavors em va semblar ben bé que llegia un poeta nou, i sobretot un poeta que s'arriscava a explorar territoris verges sense fer escarafalls. Doncs bé, no gaires mesos més tard, em va tocar ser membre del jurat dels premis Cavall Verd de l'Associació d'Escriptors, a Mallorca. I vaig viatjar a l'illa amb una única proposta per al premi Josep M. Llompart: *L'ocell imperfecte*. Em va sorprendre que cap altre membre del jurat no s'hagués fixat en el llibre, però t'haig de dir que no em va costar gaire de convèncer els companys de la novetat i la qualitat del teu nou llibre. I així va arribar el premi més matiner dels diversos que et vas guanyar amb aquella epifania de Kosambi. Però com que l'Alex Broch es va postular de seguida com a president dels Amics de Kosambi, jo em vaig haver de conformar amb el càrrec de tresorer, que no és pas mal càrrec —quan hi ha tresor.

Va ser Kosambi, doncs, qui ens va ajuntar quan tu arribaves a la cinquantena, i jo et venia una mica cançonera al darrere. Vam començar per celebrar-ho a la Roca, amb el

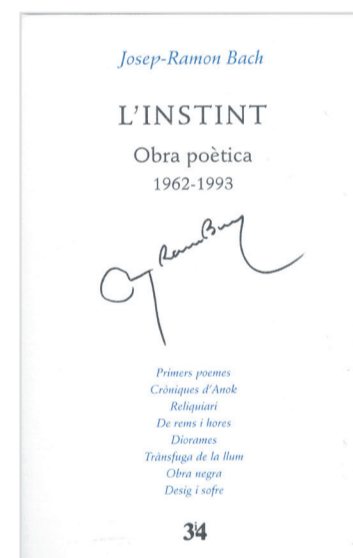
primer d'un dels teus celebrats fricandós, i ja no vam deixar de veure'ns regularment, collint bolets a la vall d'Horta o menjant-nos-els al vostre racó, amb altres amics. Però, sobretot, vam començar a intercanviar les nostres dèries per via telefònica, amb llargues converses (de vegades fins i tot llarguíssimes) on arreglàvem el nostre univers literari, remugant, queixant-nos i rient a cor què vols. Unes converses que haig d'agrair a la teva generosa cura de l'amistat, que t'ha valgut un cens tan nodrit d'amics de Kosambi.

Ara que sé, malauradament, que la teva obra ja no creixerà més, et vull resumir, a tall de balanç, algunes de les apreciacions que t'havia anat fent de manera més o menys explícita. La primera, ja ho saps, que sempre m'has semblat un agut poeta de l'ull, un poeta de la imaginació plàstica, cosa que sempre t'he envejat cordialment, jo que em sembla que només soc un poeta de l'orella. La segona, que has tingut la saníssima tendència a abocar-te enfora per trobar l'altre, els altres, i donar-los veu, eludint les seduccions del melic (una xacra que pocs poetes nostres saben evitar —jo inclòs, ai las!). La tercera, que no t'has volgut aturar mai en cap estació, i has continuat explorant camins nous endins de la teva pròpia jungla, incansablement, sense témer el risc d'equivocar-te. La quarta, que no has cessat de buscar-te noves branques de la tradició, acudint a les cultures que la nostra occidental no ha tingut en compte al llarg dels segles. La cinquena, que has volgut i sabut reinterpretar la poesia virginal de tants pobles antics perquè ens poguessin fecundar com t'havien fecundat a tu. La sisena, que has defugit com gat escaldat de l'aigua tèbia tota mena de pedanteria, d'exhibició o de refregit culturalista. La setena i darrera, que has estat un campió de la imaginació per damunt de l'orfebreria formal, que sempre t'ha semblat un preciosisme no tan sols prescindible, sinó també pernicios.

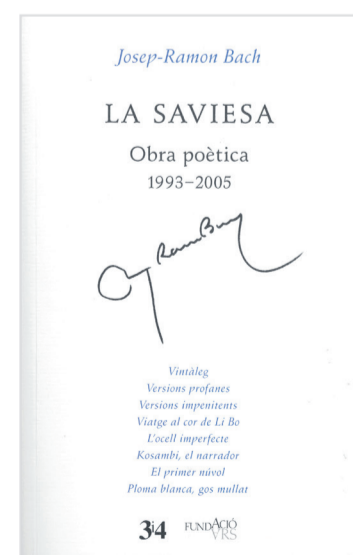
Solies esmentar un comentari d'en Brossa que deia de tu que "aquest xicot toca bé el piano; llàstima que ho faci amb un sol dit!" I què ens importa d'un piano, sinó el resultat final, independentment del nombre de dits que hagin ballat damunt les tecles?

Encara tinc la companyia dels teus llibres i de les figuretes de bronze africanes que em solies regalar, és cert. Però ara trobo a faltar que despengis el telèfon.

Miquel Desclot
Escriptor

2017: 'L'instint. Obra poètica 1962-1993'.
Fundació Ars. Edicions Tres i Quatre.

2021: 'La saviesa. Obra poètica 1993-2005'.
Fundació Ars. Edicions Tres i Quatre.

Josep-Ramon Bach, al pati de cal Bach durant la seva infantesa (Mercè Banqué - fons familiar).

La pàtria més íntima

Cap a final dels anys 50, la meua limitada perspectiva de petit castellarenc no anava més enllà de veure el Josep-Ramon Bach com un més dels estiuejants que cada any, juntament amb els focs de Sant Joan i els préssecs d'aigua, assenyalaven l'arribada de l'estació feliç.

“La colònia”, en deien d'aquesta espècie avui ja extingida que venia a passar els estius a Castellar. En un argot més castís, hi havia qui els anomenava els *veranejants*, que en realitat es pronunciava *brenejants* (apel·latiu que jo sempre havia atribuït a un dels esbarjos que els definien: anar a *breñar* a la font amb quatre anissos, un got d'alumini i unes preses de xocolata).

A mig matí, el gruix de la colònia anava a la piscina de cal Balada. Poques piscines hi havia, a Castellar, en aquells anys. Enfilats al castanyer més alt de la placeta del costat, miràvem com es banyaven els estiuejants amb una especial atenció a les estiuejantes, destinatàries del desig més innocu dels petits indígenes.

I ben segur que, entre els banyistes espiats, hi havia un Josep-Ramon Bach adolescent. Anys després, però, quan vaig tenir la sort de fer-hi coneixença i amistat, vaig descobrir que aquella percepció infantil era rotundament equivocada: lluny de ser un estiuejant convencional, el Josep-Ramon era un castellarenc desplaçat que tornava a casa els estius. Tota la seva primera infància havia transcorregut a Castellar, durant sis anys seguits i del primer fins a l'últim dia de l'any. Des que tenia pocs mesos havia fet una immersió total en la vida castellanca, arran de la decisió familiar de deixar Sabadell i instal·lar-se tot l'any al nostre poble en cerca d'uns aires més saludables i un soroll de telers més esporàdic i esmorteït, quan per la carretera de Sentmenat encara hi passaven més carros que cotxes. És amb les hermanes dominiques del Passeig Tolrà i en aquelles aules immenses i gèlides de sostre altíssim que els germans Bach van aprendre de lletra, a resar en castellà i a cantar a plena veu la taula de multiplicar i el “Cara al sol”.

L'any 1952 la família Bach va decidir tornar a instal·lar-se Sabadell i, a partir d'aleshores i durant molts anys, la seva presència a la casa de la carretera de Sentmenat va quedar restringida als estius. I és així com el Josep-Ramon Bach va tornar cada any al nostre poble: en qualitat de castellarenc disfressat d'estiuejant. Una disfressa que sempre li va anar una mica

baldera, perquè el seu Castellar, el dels seus records més íntims, era el mateix que el de la canalla local que, durant els llargs hiverns, anava a les monges a passar fred i tornava a casa mossegant el pràctic per enganyar la gana (sóc conscient que s'ha de tenir una certa edat per saber a què em refereixo quan dic “el pràctic”, però m'ha fet gràcia esmentar-ho).

“La pàtria és la infantesa”, em deia fa pocs dies el seu germà Miquel, que havia compartit amb ell totes i cadascuna d'aquelles vivències; i, fent un sil·logisme elemental, en el cas dels germans Bach la frase es converteix en: “La nostra pàtria és Castellar”. Perquè, efectivament: els primers anys de la vida i els escenaris on han transcorregut, amb tot el que comporten de descobriment astorat del món, són l'única pàtria personal i intransferible que no ens podran prendre mai, sense cap altra bandera que la pròpia memòria i la capacitat de cadascú d'acolorir-la i emmotllar-la al seu gust.

Tot això es reflecteix a *El laberint de Filomena*, el llibre més íntimament patriòtic que va escriure mai el Josep-Ramon Bach. Ja en plena maduresa i amb una obra sobradament consolidada, el poeta convertia el nostre poble en matèria literària i sotmetia el record a un trajecte agredolç per uns paisatges físics i humans on no amagava cap carta. Un seguit de personatges passats pel sedàs de la memòria i retratats amb una paleta on es barregen la tendresa, la ironia, el grotesc i el gris fosc de la postguerra, se'ns van apareixent com en una mena d'*Amarcord* nostrat, la majoria amb nom, cognom o motiu autèntics o fàcilment identificables: la tia-besàvia Filomena, que dona títol al llibre i és potser el personatge més feliç de tots, el Ramon Villegas (que sembla tret d'un relat de Stevenson i que, amb el sobrenom de Se Puede, ja havia estat un dels personatges del recull de peces teatrals *Almanac intermitent*), la pentinadora extremada que regalava una mica de color als decorats en blanc i negre d'aquells anys, l'*hermana* Pilar amb la rata morta agafada per la cua, el poeta Arús dalt d'un marge camí de Catafau recitant el seu millor sonet a una audiència de boletaires o el Carlets construint el seu barco per anar als mars del Sud en són només una mostra, i tota aquesta gent (en un calidoscopi humà on, curiosament, no hi surt cap *brenejant*) és agombolada per un lèxic i unes referències visuals, tàctils, gustatives i olfactivas que, als que poc o molt compartim generació amb l'autor, ens acaben de transportar a aquella època llunyana que, malgrat totes les sordideses, va ser, tal com diu ell mateix, “probablement feliç”:

L'aigua del pou, el lleixiu de la mare, la sopa de pa, els coixins de llana, el blavet del safareig, els perdigons de sal entre vinyes al setembre, l'espina de peix per enganyar la cassola, les esparidenyes brutes de pols i pluja, el cine Califòrnia i el seu món de ficció no sempre destriable del de fora al carrer, el bacallà dels divendres, les eixides, la doctrina dels diumenges, el rosari, un tronc encès en una estufa de ferro, la fosca i els ratolins jugant a cuït a amagar...

I tot això mentre el Josep-Ramon somiava, com diu en un poema,

“un paradís sembrat d'herba fresca i de mongetes del ganxet”.

Aquestes coses i moltes més configuren *El laberint de Filomena*, aquest saborós caramel poètic amb què ens va obsequiar el Josep-Ramon Bach, i que els castellanecs hauríem d'atresorar per sempre com a testimoni i homenatge excepcionals d'un home enamorat de Castellar fins a la mort.

Joan Sellent Arús
Escriptor

“Castellar i les seves rodalies són, al marge d'una bella història natural, l'espurna del desig que encén el gran foc de l'existència, d'entremig les clarors de la qual, la mirada del lector intentarà descobrir-hi, com per art d'encanteri, les amagades vibracions que l'uneixen al decurs indeturable de la llegenda de l'home. Un exercici literari, amb voluntat de lírica expressió, que pretén revelar en la quotidiana presència d'un entorn nostre, el comú llenguatge d'una humanitat lluitadora, que sent i estima, si fa no fa, amb la riquesa de les seves llengües nadiues, de la mateixa manera.

Castellar del Vallès, com un exemple del silenci traspasat a la paraula. Com un mirall ocult en el cor de la terra.”

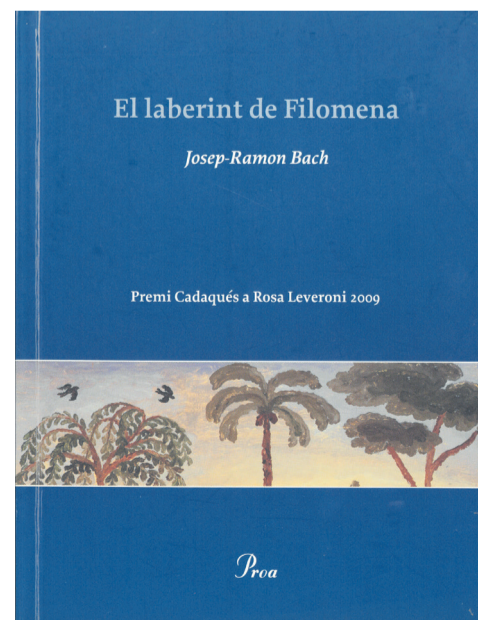
Josep-Ramon Bach, “Els ocells presoners”, dibuixos de Xavier Caba, separata de la revista ‘Artilletes’, núm. 7, Castellar del Vallès, juny del 1989.

Il·lustració de Xavier Caba de cal Bach per a la revista ‘Artilletes’ (núm. 7, Castellar del Vallès, juny del 1989).

El casal ardent

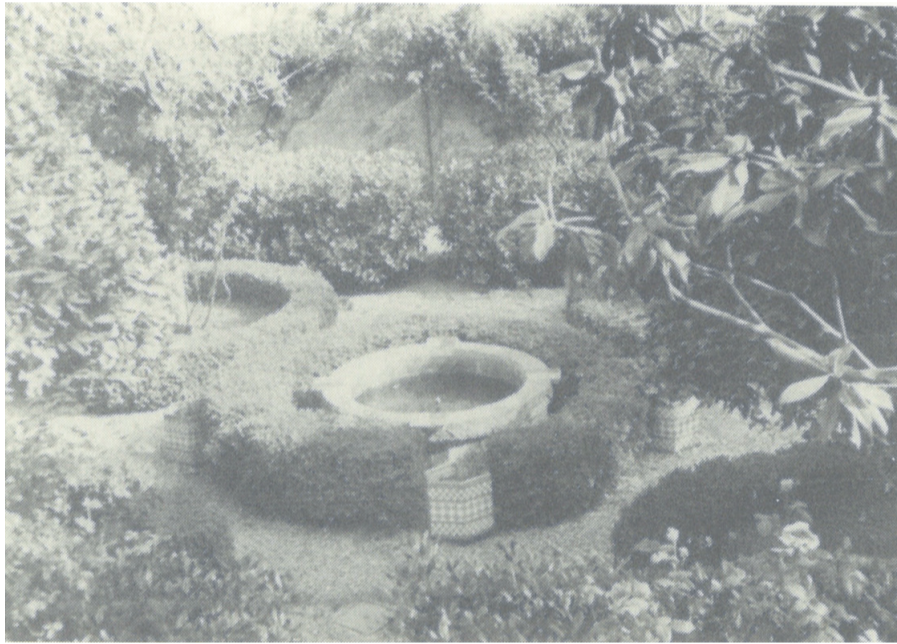
Dos balcons, de dames encinta, a cada banda del portal; dues gàbies d'or en silenci guardant la gènesi dels anys a la memòria d'una casa d'amples parets de color rosa, on quatre ceptres enverats a cada angle ventós, com déus calçats amb plomes arrogants, immortalitzaven les flors d'un jardí ocult a mirades, a l'entorn del qual, la claror ombradissa del modernisme anava folrant de tristesa el meu primer aprenentatge.

2010: ‘El laberint de Filomena’. Barcelona. Edicions Proa. Els llibres de l'Òssa Menor, 313.

Cal Bach estava situat a la cantonada entre el carrer de Sala Boadella i la carretera de Sentmenat (Mercè Banqué - fons familiar).

Jardí interior de cal Bach (imatge extreta d'un vídeo de Francesc Ventura).

Josep-Ramon Bach, infant (Mercè Banqué - fons familiar).

Fragments del llibre 'El laberint de Filomena', 2010

"Humil sota un mecenatge superb i encara ple de cicatrius, Castellar del Vallès, entre els conreus de la fam i la fàbrica vençuda, omplia de senyals generosos l'horitzó familiar. Fou allà mateix on per fi interpretàrem la vida. En cada brot taciturn dels llores de casa, en la vasta polseguera del blat i la civada, en la vinya esquerpa i en els tilters en flor. En les fonts i els anissos del desig de viure. La guerra no havia aturat el vent de les acàcies, ni oprimia la fronda de les moreres. Davant la naturalesa, ara vivíem el prodigi, com si res no hagués passat."

Josep-Ramon Bach, "Àngels, diables i querubins", part final del llibre 'El laberint de Filomena'

Autoretrat

Sóc naufrag
a l'illa del dolor.

Paper de vidre
que el vent empenta
contra les arestes
de la sang i el desig.

Temps difícils

Castellar
era una illa
sense mar
on tothom
naufragava.

Quan en Carlets,
el llibertari,
es va construir
a l'eixida de casa
un vaixell
per anar-se'n
als mars del Sud,
la fam i la guerra
en van fer estelles
per atenuar
el fred d'un hivern
massa cruel.

Castellar
després de la desfeta
es va esbocinar
en mil illes perdudes
en un oceà de temor
i rancúnies.

Laberint de meravelles

Pètals de magnòlia.
Olor de llimona.
Raïms de glicina.
Aigua del pou.

Flors de taronger.
Ous de gallina.
Pomes de roqueta.
Ales de colomí.

Aromes de muguet.
Miols de mixa.
Sopa de pa.
Coixins de llana.

Castellar dorm
sobre l'esvoranc
d'un dolç oblit.

Cinema realitat

Aquell dia,
el carrer de l'Hospital
anava ple
de crits i corredisses.
Un home acabava d'assassinar
a boca de canó
el director de la fàbrica.

Per a una pel·lícula
amb argument semblant,
l'Anita, la taquillera,
no em va regalar
cap entrada
ni em va fer seure
al millor lloc
del cinema Califòrnia.

Un teatre que imitava,
amb elegància i escriu,
els millors
escenaris del món.

Fantasmes

Han cremat els rostolls
del meu paisatge.

L'escena és buida.
Invisibles, passen
sota la pancarta de meta
tots els personatges
d'aquesta infantesa muda.

Han arribat tard
a la cita de la memòria,
però un cop a casa
volen donar testimoni
d'una època de la vida.

Agafats de la mà,
dansant al ritme
frenètic dels timbals,
els fantasmes
se'n van a dormir
al rebost dels miracles.

“¿Però qui és i què té Kosambi per tenir una associació (virtual) de fidels amics que mai no s’han reunit en assemblea ni tampoc no han formalitzat ni una sola quota però que es retroben sempre que parlen de poesia i que, per sobre de tot, reconeixen en Kosambi una veu de l’univers, amiga dels ocells, i sensible a totes les forces i formes primigènies de la poesia de tradició oral dels pobles més antics del món? Una poesia que ens transmet el batec d’una vida lliure i senzilla, de comunió i unió panteista amb les forces de la natura i de tots els seus elements, on l’home i l’animal, l’home i la flora, l’home i la terra són el mateix.”

Àlex Broch

Del llibre ‘L’ocell imperfecte’ (1994)

12

Madjid Zarif, cansat de mercadejar a la ciutat de Damasc, decidí recloure’s per sempre en els carrerons impalpables de la seva mirada. Era una temptativa d’assolir tot el coneixement que fins aleshores li havia estat negat.

-I ja se sap -va concloure Kosambi, el narrador- que la mirada és sempre un ocell que plana damunt totes les coses.

67

-¿Com pot ser místic i coratjós, un pastor d’ovelles? -qüestionà Abdul.
-L’esperit no sempre destorba la feina -replicà Kosambi-. Misra era tan pietós que sovint, entre oracions i pedrades, levitava sobre el ramat.
-¿I què hi deien les ovelles? -s’estranyà l’amic.
-Les ovelles no deien res. Era el pobre gos que, a força de voler seguir l’amo, acabà malalt.

-Pobra bèstia! -es compadí Abdul.

-Sí, fou una llàstima. Misra l’hagué de canviar per un ocellot.

100

Davant d’una multitud delerosa de llegendes, Kosambi digué:
“Quan l’ocell Anok, cansat de tant volar, enyorà l’espessor de l’aigua, el seu cos es transformà lentament en cocodril.
Quan, cansat de la humitat de les llacunes, enyorà la terra campa, Anok lentament es transformà en home”.
Així, Anok esdevingué el símbol de l’enyorança -aclarí el narrador-. El dubte d’una naturalesa brogent que cerca en la destrucció el temps de la vida.

102

Mara Bilauri, fins una estona abans de morir, no es va netejar mai les sabates. Volia conservar la pols de tots els camins que havia trepitjat en vida.

-Com les flors que viuen arran de camí -reblà Kosambi.

-Com l’ocell que nia en un país on mai no plou -acabà, feliçment, Abdul.

Del llibre ‘Kosambi, el narrador’, 2006

5

-T’has enamorat alguna vegada? -va preguntar Abdul a Kosambi.

-Totes!

6

-És veritat que els ocells i les flors mantenen un idil·li?

-És cert -va assentir Kosambi-. Les flors són ocells que no han après a volar.

-I els ocells?

-Flors de vent, que porten escrita la memòria del nostre origen celeste. Ai, amic, la vida sempre creix en la diversitat del misteri!

10

-La destrucció avança sense treva -es va lamentar Kosambi-. Aviat aquesta ombra de banús que ara ens acull, ja no hi serà.

-Pobres de nosaltres!

-Ai, amic! Haurem de seguir aquest diàleg sota la lluna del desert -va dir, respirant profundament-. El destí ens ha marcat els llavis. Amb la paraula reconstruirem aquest paisatge. La terra tornarà a obrir-se a les llavors que porti el vent i l’ocell trobarà de nou la seva branca. Rugirem com el jove lleó. La llança partirà cap al cor de l’enemic i el kafir encendrà els nostres cossos -va dir, emocionat-. Ai, Abdul, fidel somiatruites, nosaltres haurem de preservar el somni dels homes!

22

-En plena jungla, Ziruwí va quedar orfe molt jove.

-Llàstima!

-Ho va haver d’aprendre tot de les bèsties. Urpava com el lleó, corria com el guepard, investia com el rinoceront, saltava com les gaseles, grimpava com les mones i es protegia com els talps. També brostejava com les zebres i picotejava com els ocells.

-Així, digues que no li quedava res d’humà -va protestar Abdul.

-La mirada -va replicar, obstinat, Kosambi-. Una mirada de dalt a baix que cap altre animal no és capaç de fer com l’home.

L’elefant

L’elefant és l’èsser més digne del Paradís -va advertir Kosambi a la multitud-. Quan li arriba l’hora, no clama per la dissort ni culpa ningú de la seva tragèdia. En silenci s’amaga en els penya-segats impossibles. I com l’ocell que pon al niu, cova la mort en el paisatge més íntim.

El lleó

Molta gent pensa que el lleó és el principal enemic de l’home. Però no. El principal enemic de l’home és ell mateix. El lleó és l’exemple d’una supervivència feliç. La crueltat no forma part del seu instint assassí. Tot acaba perquè tot pugui tornar a començar.

2006. ‘Kosambi’, el narrador. Barcelona. Proa. Enciclopèdia Catalana.

Del llibre 'Caïm', 2015

Epístola al món contemporani

Heus aquí aquest fòssil. Un home ensinistrat per la pietat i el dubte, que de la moral n'ha fet costum i de la fatiga, paraula.

Heus aquí una relíquia, que tal vegada no ha existit mai. Un home lliure, que pugna per fer-se un lloc en la incerta estela del record.

Heus aquí la imatge del vostre odi. Un fill del treball, que ha subvertit les cavernes. Un home constant, que ha après a lluitar amb coratge contra els excessos del diner. Uns ulls esclafats, que s'han declarat en desacord amb una vida falsejada pel fanatisme i la intolerància.

Heus aquí el vostre cadàver, un home senzill que la destrucció ha fet fort. Un indigne habitant del vostre permanent fracàs. Un fòssil sagnant, que us maleeix els ossos!

Del llibre 'Caïm', 2015

GUERRA Pintura negra imaginària a l'estil de Francisco de Goya

La veu que envia la tropa
a una mort segura.

Els reclutes que tremen
en abraçar el martiri.

L'aire empudegat
per la gangrena dels cossos.

La sang immolada
com a moneda de canvi.

Dos bàndols
i una sola frontera.

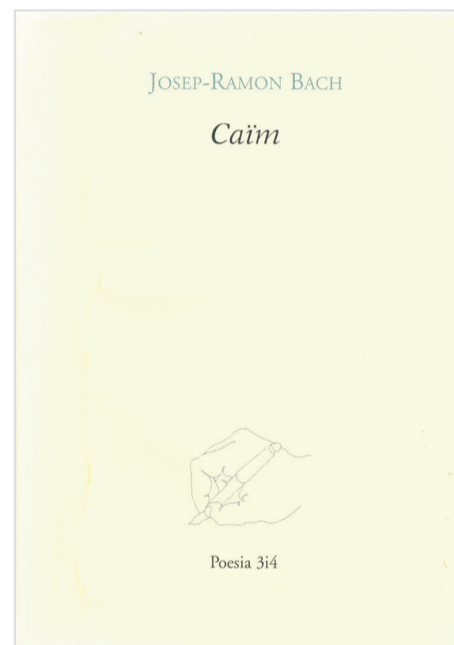
Dos generals altius
en idèntica ferotgia.

Epidèmia de rancor
en territori llòbrec.

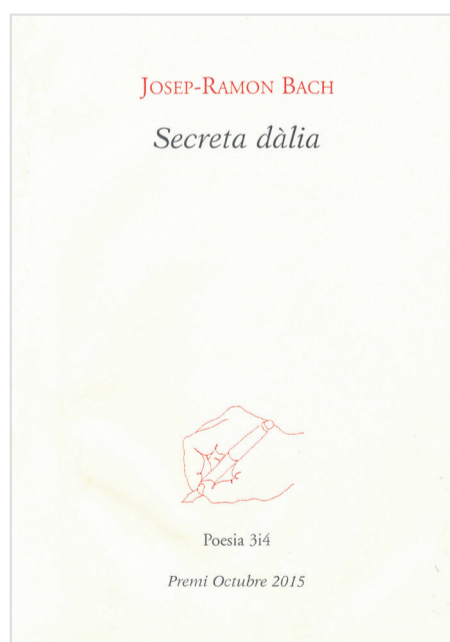
Del llibre 'Secreta dàlia', 2016

20
Gotes de tendresa
en el llit dels amants.
Joies de plata
al bec dels ocells
que amenitzen
de l'arbre estant,
el diluvi dels cossos.
Onades al rompent
sota la llei del vaivé.
Bressol d'astres
que omplen el sac
de pols divina.
Secreta dàlia
del jardí del desig.
Pàtria del món
on neixen els dies.

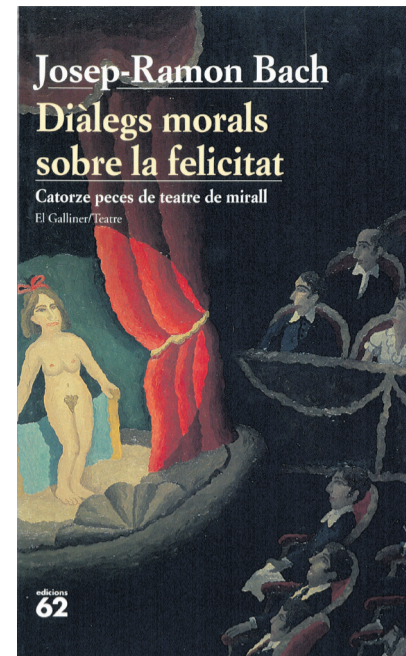
33
El meu déu és la vida.
La naturalesa
que crea segons necessita.
El poema que imita
el desig d'aprendre.

2015: 'Caïm'. Paterna. Edicions Tres i Quatre.

2016: 'Secreta dàlia'. Paterna. Edicions Tres i Quatre.

2008: 'Diàlegs morals sobre la felicitat (catorze peces de teatre de mirall)'. Barcelona. Edicions 62. Pròleg de Jaume Comas. Premi Recull-Josep Ametller de teatre, 2007.

'La botiga del desig, Diàlegs morals sobre la felicitat', 2008

[...]
EL NOI DE CAL COIX: Vostè sap més del que diu. (Pausa.) En efecte, he vist aquesta claror, aquest buit immaculat, i m'he sentit atret cap al seu interior. La seva botiga ha estat un imant que m'ha pres com un xuclador.

HERMÍNIA: Sempre ens sentim atrets per les extravagàncies. Allò que marca la diferència obre la nostra curiositat. (Pausa.) Per cert, parlant de rareses, per què no li escric un poema a la seva amiga?

EL NOI DE CAL COIX (perplex): Un poema?

HERMÍNIA: Un poema d'amor, per exemple!

EL NOI DE CAL COIX (se li il·lumina la cara): Sap que no és cap mala idea? Un poema, quin acudit!

HERMÍNIA: És un regal personalitzat i selectiu. A més, surt a bon preu! Apa, animi's!

EL NOI DE CAL COIX: Qui m'havia de dir fa una estona que entraria en aquesta seva botiga de regals, no compraria res i en sortiria fet un poeta!

HERMÍNIA: Això que no ha comprat res, no és exacte. Vostè acaba de comprar-se una dosi d'empenta per afrontar la redacció d'un poema memorable!

EL NOI DE CAL COIX: Vol dir que acabo de comprar el desig insubstituïble de compondre un poema d'amor i tenir èxit?

HERMÍNIA: Exactament això! (Pausa.) Entén ara què venc en aquesta botiga aparentment buida?

EL NOI DE CAL COIX: Ho intueixo vagament.

HERMÍNIA: Doncs, sí senyor! Servidora ven idees! Oi que m'entén? Idees?

EL NOI DE CAL COIX: L'entenc i li agraeixo el consell. Ha estat una sort conèixe-la!

[...]

EL NOI DE CAL COIX surt definitivament d'escena amb l'obsessió de compondre el seu poema.

HERMÍNIA (dirigint-se al PÚBLIC): Un dia o altre, tothom s'atreveix a fer un poema! Aquesta és la veritat! (Pausa.) Aquest beneït acabarà fent-ne un. Ara bé, si a la senyora en qüestió li servirà per dedicar-li els seus favors, és una altra cosa! (Pausa.) L'amor és cec i la poesia porta sempre els ulls oberts i les ulleres posades! De manera que, potser sí que el pobre babau tindrà l'èxit que probablement no es mereix... (Pausa.) Com em dic Hermínia, al proper client li encolomo una novel·la!

Quan HERMÍNIA acaba de parlar, es gira i cerca la seva cadira. Mentre s'hi asseu, el blanc va desapareixent sota una capa de grisos que van camí de tornar-se tan negres com la nit.

SANT JORDI 2022

www.castellarvalles.cat/santjordi

DIMECRES 20 D'ABRIL

Acte d'homenatge al poeta Josep-Ramon Bach

19 h - Sala de Petit Format de l'Ateneu
Organització: Ajuntament

DIJOUS 21 D'ABRIL

Concert de Sant Jordi de l'EMM Torre Balada

A càrrec de grups instrumentals de l'escola
18 h - Pl. d'El Mirador
Organització: EMM Torre Balada

DISSABTE 23 D'ABRIL

Fira de Sant Jordi

De 10 a 20.30 h - Pl. Major
Organització: Comerç Castellar
Hi col·labora: Ajuntament

Sardanes amb la Cobla Vila d'Olesa

17.30 h - Pl. Major
Organització: ASAC i Ajuntament

Concert: Nosaltres les dones

Amb Maria del Mar Bonet i Dani Espasa
20 h - Auditori Municipal
Organització: Ajuntament

DIUMENGE 24

Concert: *On és la sargantana?*

Amb La Cuca Viu i el Cor Infantil Sant Esteve
11 h - Auditori Municipal
Organització: Cor Sant Esteve i Ajuntament

femc_st_ll_r

Espectacles a l'Auditori

△ TEATRE

Ds. 23/04/22 - 20.00 h

Nosaltres les dones

Maria del Mar Bonet i Dani Espasa

× MÚSICA

Ds. 30/04/22 - 20.00 h

Suite TOC núm. 6

Les Impuxibles, Judith Pujol i María Velasco

◇ ESPECTACLES FAMILIARS

Dg. 01/05/22 - 11.00 i 12.30 h

Sabates noves

Tian Gombau-L'Home Dibuijat

Compra d'entrades:

- www.auditoricastellar.cat
- Presencialment, amb cita prèvia trucant al 937144040 i demanant per la Regidoria de Cultura (de dl. a dv. de 9 a 14 h, extensió 1338)
- Taquilla de l'Auditori, 1 hora i 30 min abans de l'inici de l'espectacle

Organització: Ajuntament

Amb el suport de:

AUDITORI MIQUEL PONT
CASTELLAR DEL VALLÈS

